

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Cap. V. Priuata vita, vxores, liberi, exsilium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

Annal.
xiiii.

quod esset, anno & paucis mensibus ante Senecæ mortem. Aliquis de totâ re dubiter fortasse. quia Aufonius Gratiarum actione palàm: *Diues Seneca, nec tamen Consul*: itemque nec ipse Seneca meminit usquam huius honoris, etsi Epistolas plerasque tunc scripsit. Respondeo. de Aufonio, intelligendum Ordinarium consulatum videri: de ipso nostro, silentium non esse negationem. Sed hoc etiam addo, non videri benè digessisse Fastorum concinnatores: neque illo anno profectò fuit. Nam ecce statim initio anni, Tacitus memorat refrigeratam eius apud Neronem gratiam, & calumniatores variè vellicasse: atque ipsum animosâ oratione Principem accessisse, comeatum petentem, & opes suas refundentem. Non admisit quidem Nero: sed tamen Seneca ab eo tempore (addit Cornelius) *instituta prioris potentia commutat, prohibet cætus salutantium, vitat comitantes, rarus per urbem, quasi valetudine infensâ, aut sapientiæ studiis domi attineretur*. Hæc non sunt pro nouo consule, aut etiam candidato: & mors eius non diu post secuta vetat assentiri. Quid tamen mouit viros doctos sic suspicari? Quòd Tacitus illo anno *SC. factum* scribit, *ne simulata adoptio in ullâ parte muneris publici iuuaret, ac ne usurpandis quidem hereditatibus prodesset*. Sed profectò nihil hoc ad Trebellianum illud: aliò spectat, siquis priora etiam illa in Tacito legit. Itaque fuisse equidem Consulem consentio, sed alio & priore tempore: nec certò designem. At perpetuus ille eius honos, Principis doctorem moderatoremque fuisse: optimi sanè, quamdiu huius consiliiis monitisque se dedit. Tacitus non celat, & duos nominat, quibus vtiliter Princeps se permisit. *Ibatur in cades, nisi Afranius Burrus, & Annaeus Seneca, se obiecissent. Hi rectores imperatoris iuuenta, & pari in societate potentia concordēs, diuersâ arte ex aquo pollebant. Burrus militaribus curis, & seueritate morum: Seneca præceptis eloquentiæ, & comitate honestâ: iuuantes inuicem, quò facilius lubricam Principis aetatem, si virtutem aspernaretur, voluptatibus concessis retinerent*. O laudabilem conatum, & consensum! Consensum, qui nimis rarus in Aulis, vbi quisque ita eminere ferè vult, vt alium nolit. Sed ad Senecam:

CAP. V.

*Prinata vita, uxores, liberi, exsilium.*Consol.
ad Helu.
cap. xxi.Lib. vi.
cap. xvii.

ILLE in publico ecquid aliud gesserit, haud scio: priuatim reperio, aut certè colligo, in Ægypto adolescentem fuisse, occasione quòd auunculus Præfectus ibi esset. Nam scribit de materterâ, ad matrem: *Exemplum tibi suum, cuius ipse spectator fui, narrabit*. Spectator? ergo in nauigatione eâ adfuit (de quâ ibi) cùm ex Ægypto matertera rediret. Et quomodo, nisi ipse etiam ex Ægypto? Planè ita fuit: & hæc causâ, cur pluscula de ipsâ Ægypto, & Nilo, curiosè libris (præsertim Quæstionum Naturalium) inspergat. Fortassis & ex Ægypto ad Indiæ oras iuit, per mare rubrum: atque ita de Indiâ commentari voluit, Plinio scriptum. Sed Romæ iam, vxorem duxit: quam, non est proditum; habuisse tamen, liberi euincunt. Nam ipse *Marcum blandissimum puerum*, multâ laude & affectu commemorat, ad *Heluiam* matrem:

matrem : neque ambigendum quin filius sit. Vel carmen eius doceat, vbi inter vota :

Sic dulci Marcus qui nunc sermone fritinnit,

Facundo patruos prouocet ore duos.

Nam vt illos audiam, qui ad *Marcum Lucanum*, hoc referunt, ratio non videtur. Atqui mentionem prioris vxoris non facit. Non in his libris, fateor: quid tum? nec Annæ etiam Melæ fratris nominatim. non ergo habuit? Et si videndum, an non de priore vxore capias ista : *Harpasten, vxoris meæ fratrem, scis hereditarium onus in familiâ meâ remansisse*. Vix enim est vt de Paullinâ sic loquatur, & sentiat : imò onus relegat ad defunctam vxorem, à quâ penes heredem cum aliâ familiâ mansit. Sed clariùs etiam alibi : *Cum sublatum est lumen, & vxor moris mei iam conscia conticuit*. Quæ vxor? illa prior. nam libri de Irâ, Caio adhuc viuo, videntur scripti, in loco nobis doctum. At Paullinam post exilium denique duxit, nobilem faminam : quæ, inquam, iam senî nupsit, & potenti in aulâ. Quod ipsum Dio quoque, aut quisquis ille apud Dionem fuit, obiiciendum Senecæ putauit : nempe quòd ætate grauis iuuenulam illam duxisset. Talis vterque fuit, & ipse Seneca prodit : *Hoc ego Paullinæ meæ dixi, quæ mihi valetudinem meam commendat*. Venit mihi in mentem, in hoc senæ & adolescentem esse, cui parçitur. Adolescentem? ipsam Paullinam. Sanè amans ea viri, vt ibi pluribus iactitat : nec falsò, & in morte eius ostendit, cui suam (quod in ipsâ fuit) iuit iunctum. Postea videbimus. Atque istæ vxores : & alia vita quieta, & ferè sine offensa, excipio grandem illum exilij casum. Nam sub Claudio, primo imperij eius anno, cum *Julia* Germanici filia accusata adulterij esset (Dij Deæque, à Messallinâ!) & ipsa extorris est acta; & quasi inter adulteros Seneca, in Corsicam relegatus. Verane culpa fuerit, non dicam : nolim, & Tacitus fortasse mecum, qui, vbi de exilio : *Seneca in sensus Claudio, memoriâ iniuriæ credebatur*. Nota, iniuriæ : ergo hæc ei facta. Et sanè quis alias accusationes impudicissimi illius scorti (Messallinam dico) & damnationes huius obnoxie pecudis (Claudij) ignorat? Neque enim aliquid mali ferè, nisi bonis & infantibus, sunt machinati. Vixit in exilio annos circiter octo : & fortiter, imò vt ipse ait, feliciter vixit, optimis studiis meditationibusque intentus. Ita enim ad matrem : *Inter eas res beatum se esse, quæ solent miseros facere* : & pulcherrimè deinde (vide, sodes) philosophatur. Addit in extremo, & assurgit : *Qualem me cogites, accipe : latum & alacrem, velut optimis rebus. Sunt autem optima, cum animus omnis cogitationis expers, vacat operibus suis, & modo se leuioribus studiis oblectat, modo ad considerandam sui vniuersi, naturam, veri auidus, insurgit*. O hominem, ô verba honesta! quæ imitari Octauæ tragœdiæ auctor (non enim ipse : apage.) voluit, his versibus, in personâ Senecæ :

Meliùs latebam, procul ab inuidiæ malis

Remotus, inter Corsici rupes maris.

Vbi liber animus, & sui iuris, mihi

Semper vacabat, studia recolenti mea.

B 3

O quàm

*O quàm iuuabat (quo nihil maius parens
Natura genuit, operis immensi artifex)
Calum intueri, Solis & currus sacros!*

Hæc meliora, veriora etiam, quàm quæ in Consolatione ad Polybium abie-
ctè nimis & demissè scribuntur: & an à nostro Senecâ? Dubitare non semel
subiit, & pænè abdicare. Quomodocumque, homo fuit: & illud certè scri-
ptum non nisi inimici protraxerunt, & publicarunt: fortasse & macularunt.
Sed notes in Senecæ suprà verbis, *Leuioribus etiam ibi studiis se oblectasse*:
quæ Poëtica censeo: & exstat in iis *Medæa*: quam in exsilio scriptam, quo
tempore Claudius Britanniam subegit, mihi pænè certum: atque ad eò ar-
gumentum illud elegit de Iafone, vt aliquid inspergeret scilicet de Oceano
subactò. Sanè versus illi in Choro quò, nisi ad Claudium, spectant?

*Parcite ô diui, veniam precamur,
Viuat vt tutus, mare qui subegit. Iterumque:
Jam satis diui mare vindicastis,
Parcite diuo.*

Quod item ad Claudium, et si viuum: & Deos Deo vult parcere, poeticâ
adulatione.

CAP. VI.

Opes eius, Villa, agri, fanus.

SED ab exsilio reuersus statim in splendore iterum fuit, opum iam tunc,
& ante Aulam, largus. Nam pater eas reliquerat, nec omnes suæ indu-
striae aut fortunæ debet. Ipse ad matrem: *Tu filia familias locupletibus filiis
vltro contulisti*. Liberalitatem eius laudat, eò magis quòd in *locupletes*, vt
ait, nec sanè egentes. Hæc ante Aulam: at in ipsâ ingentes opes quæsiuit, si-
ue potius venientes vltro admisit. Plerasque enim ex Principis munificentia
habuit: atque ipse ita ad Neronem, in Tacito nostro. *Tu, inquit, gratiam
immensam, innumeram pecuniam dedisti: adeò vt plerumque intra me ipse
voluam, Vbi est animus ille modicis contentus? Tales hortos instruit, &
per hæc suburbana incedit, & tantis agrorum spatiis, & tam lato fanore
exuberat?* Nota Hortos, Villas, Agros, Fænus, omnia laxè & vbertim. Vis
iterum Taciti verba, sed ab alieno ore & sensu? *Calumniatores, inquit, va-
riis criminationibus Senecam adoriuntur, tamquam ingentes, & priuatum
supra modum euectas opes, adhuc augetet: quodq; studia ciuium in se verte-
ret: hortorum quoque amœnitate, & villarum magnificentia quasi Princi-
pem supergrederetur.* Et Suillius, apud eundem, modum etiam opum ex-
pressit: *Quâ sapientia, quibus Philosophorum præceptis, intra quadriennium
regiæ amicitia, ter millies HSS. parauisset? Roma testamenta & orbos, velut
indagine eius capi: Italiam & prouincias, immenso fanore hauriri.* Is mo-
dus nobis esset, *septuagies quinquies centena millia Philippicorum.* Opes
pænè regiæ, fateor: sed de malis artibus & captaturâ, quod adiungit, ad sper-
namur. Habuit antè censum magnum, vt dixi: & in copiosâ illâ Aulâ, &
amplâ